

**ЧЕРЕП Алла Василівна,**

д-р екон. наук, професор,  
академік НАН ВО України,  
Запорізький національний університет  
ORCID ID: 0000-0001-5253-7481

**ВОРОНKOBA Валентина Григорівна,**

д-р філос. наук, професор,  
академік НАН ВО України,  
Інженерний навчально-науковий інститут ім. Ю. М. Потебні  
Запорізького національного університету  
ORCID ID: 0000-0002-0719-1546

**НІКІТЕНКО Віталіна Олександрівна,**

д-р філос. наук, професор,  
Інженерний навчально-науковий інститут ім. Ю. М. Потебні  
Запорізького національного університету  
ORCID ID: 0000-0001-9588-7836

**ЧЕРЕП Олександр Григорович,**

д-р екон. наук, професор,  
Запорізький національний університет  
ORCID ID: 0000-0002-3098-0105  
Україна

## СТАНОВЛЕННЯ І РОЗВИТОК «НОВОЇ ЕКОНОМІКИ» ЯК РІЗНОВИДУ «ЕКОНОМІКИ ЗНАНЬ»

«Нова економіка» (New Economy)<sup>1</sup> – це різновид концепції «економіки знань», який активно використовувався в кінці 1990-х і на початку 2000-х років для опису економічних та технологічних змін<sup>2</sup>, пов'язаних із впровадженням інформаційних технологій та Інтернету. Термін «нова економіка» вперше з'явився у серії статей, опублікованих в американському журналі «Business Week» 30 грудня 1996 року. Цей термін використовувався для опису нового економічного ландшафту, де інтернет-компанії та технологічні стартапи відіграють важливу роль у розвитку бізнесу та створенні багатьох робочих місць. «Нова економіка» означає нову економічну форму, і причина, через яку нова економіка називається «ною», впливає з нового революційного значення інформаційної та технологічної революції, рушійної сили її виникнення та розвитку<sup>3</sup>.

1 Nikitenko Vitalina, Voronkova Valentyna, Oleksenko Roman, Filoretova Larysa, Lanoviuk Liudmyla, Khvistel. Viktoriia Perspectives of civilizational political development of world regions in the context of current challenges and opportunities. Cuestiones políticas. 2023. Vol. 41. № 76 (2023). P. 274–291

2 Цифрова трансформація промислового менеджменту: теорія і практика: монографія / За ред. д.філософ.н., проф. Воронкової В. Г., д.е.н., проф. Метеленко Н.Г. Львів-Торунь: Liha-Pres, 2023. 816 с.

3 Воронкова В.Г., Нікітенко В.О. Формування та розвиток цифрової економіки у високорозвинутих країнах світу. Prospective directions of scientific and practical activity : collective monograph / Compiled by V. Shpak; Chairman of the Editorial Board S. Tabachnikov. Sherman Oaks, California : GS Publishing Services, 2023. C. 43–57

Концепція «нової економіки» відноситься до ідеї економічної системи, яка враховує сучасні технологічні, соціокультурні та екологічні зміни, які відбулися у світі. Деякі вчені вважають, що «нова економіка» по суті є «економікою знань», яка приймає високотехнологічну промисловість як власну опору, а інтелектуальні ресурси – як першорядну опору. «Нова економіка» відрізняється від попередньої економіки, яка використовувала традиційні галузі як основні галузі і спиралася в основному на природні ресурси. Нинішня «нова економіка» є розумною економічною формою, в якій інноваційні знання домінують над знаннями, а провідними галузями стають творчі галузі. «Нова економіка» – це нове економічне явище, що ґрунтується на революції інформаційних технологій та інституційних інноваціях, де стійке економічне зростання співіснує з низькою інфляцією, низьким рівнем безробіття, високими темпами зростання. Основною рушійною силою нинішньої нової економіки в США є революція інформаційних технологій і хвиля економічної глобалізації. Тому «нова економіка» відноситься до революції інформаційних технологій (ІТ) та економіки, детермінованої революцією інформаційних технологій та очолюваної високотехнологічними галузями у контексті економічної глобалізації<sup>4</sup>.

«Нова економіка» – це економічне та культурне досягнення, спричинене інформатизацією, стійкого, швидкого та здорового розвитку, якого ми прагнемо досягти. «Нова економіка» означає нову економічну форму, яка є розумною економічною формою, в якій інноваційні знання домінують над знаннями, а провідними галузями стають творчі галузі. «Нова економіка» відноситься до революції інформаційних технологій (ІТ) та економіки, рухомої революцією інформаційних технологій та очолюваної високотехнологічними галузями в контексті економічної глобалізації. «Нова економіка» – економічне та культурне досягнення, спричинене інформатизацією, яка включає багато різних типів, видів, форм<sup>5</sup>. Це:

- 1) Економіка «спільного використання» (Sharing Economy), авторами якої є Рейчел Ботсман і Ру Бенкс, які досліджували роль платформ, таких як Airbnb та Uber в економіці спільного використання, де

4 Воронкова В.Г., Череп А.В., Нікітенко В.О., Череп О.Г. Штучний інтелект та його атрибути: умови поліпшення функціональності та взаємодії з користувачами. Actual problems of education and science in the conditions of war : collective monograph / Compiled by V. Shpak; Chairman of the Editorial Board S. Tabachnikov. Sherman Oaks California : GS Publishing Services, 2023. С. 39–55.

5 Воронкова В.Г., Череп А.В., Череп О.Г. Розвиток мережевої (інтернет-економіки) в умовах цифровізації: принципи, закони, тенденції розвитку. Science and society: trends of interaction : collective monograph / Compiled by V. Shpak; Chairman of the Editorial Board S. Tabachnikov. Sherman Oaks, California : GS Publishing Services, 2023. С. 31–48.

люди можуть обмінюватися ресурсами, такими як житло або послуги, з використанням спеціальних технологій<sup>6</sup>.

- 2) «Економіка знань» (Knowledge Economy), засновником якої є Пітер Друкер, який розвинув концепцію знань як ключового ресурсу, який визначає конкурентоспроможність країни та організації.
- 3) Економіка блокчейну (Blockchain Economy), представниками якої є Дон Тапскотт і Алекс Тапскотт, які висвітлюють, як технологія блокчейну може змінити спосіб ведення бізнесу, фінансових операцій та управління даними.
- 4) Креативна економіка (Creative Economy), яку пропагують Джон Хоукінс та Джон Медовс, досліджуючи внесок креативних індустрій (мистецтва, культури, дизайну) у глобальну економіку та інновацій<sup>7</sup>.
- 5) «Економіка участі» (Participatory Economy), у контексті якої Майкл Альберт і Робін Гудзон розвивають ідеї про те, як створити більш демократичну і горизонтальну економічну систему, де рішення приймаються спільно.
- 6) Зелена економіка (Green Economy), засновником якої є Ернст фон Вейцсеккер, який розвинув концепцію зеленої економіки, підкреслюючи важливість сталого виробництва та споживання.
- 7) Психологія економіки: Деніель Канеман і Річард Талер досліджують, як психологічні фактори впливають на прийняття рішень в економіці і фінансах. Зазначені концепції та автори внесли вагомий внесок у розуміння та аналіз «нової економіки» та її основних аспектів<sup>8</sup>.

«Нова економіка» визнає важливість інновацій, сталих ресурсів, ділового співробітництва та використання інформаційних технологій для досягнення ефективності та сталого розвитку. Основні аспекти концепції «нової економіки» включають: 1) «Нова економіка» покладає великий акцент на технологічний прогрес і новаторство, у якій інновації розглядаються як головний драйвер економічного зростання<sup>9</sup>. 2) В умовах «нової економіки» важливим є

6 Кивлюк О.П., Воронкова В.Г., Нікітенко В.О. Інтеграція віртуальної реальності та освіти в контексті креативності та сучасних тенденцій цифрового розвитку / Compiled by V. Shpak; Chairman of the Editorial Board S. Tabachnikov. Sherman Oaks, California : GS Publishing Services, 2023. С. 47–63.

7 Воронкова В.Г., Нікітенко В.О., Мар'єнко В.Ю. Становлення і розвиток цифрового менеджменту на підприємстві. Science and society: trends of interaction : collective monograph / Compiled by V. Shpak; Chairman of the Editorial Board S. Tabachnikov. Sherman Oaks, California : GS Publishing Services, 2023. 271 p. С. 49–67.

8 Artificial intelligence: an era of new threats or opportunities? monograph. Edited by Irina Tatomyr, Liubov Kvasnii. Praha: Oktan print, 2023, 260 p. Розділ 18. Cherep A.V., Voronkova V.H. Bekhter L.A., Cherep O.H., Lyshchenko E.G. Minimization of information security risks amid the challenges of digital society. P. 190–201.

9 Череп А.В., Воронкова В.Г., Нікітенко В.О., Череп О.Г. Концепція циркулярної (кругової) або економіки замкнутого циклу як різновиду нового типу економіки. "Vectors of the development of science and education in the modern world" / Compiled by V. Shpak; Chairman of the Editorial Board S. Tabachnikov. Sherman Oaks, California : GS Publishing Services, 2023. С. 96–113.

співробітництво між підприємствами, державою, громадськими організаціями та академічними установами для вирішення складних глобальних проблем. 3) «Нова економіка» підкреслює потребу у сталому розвитку, що означає врахування соціальних та екологічних аспектів у прийнятті економічних рішень та забезпечення довгострокової стійкості. 4) «Нова економіка» розглядає економічні процеси у контексті глобальної взаємодії і виробництва, світовий ринок стає ключовим фактором у цій концепції. 5) Зростаюча роль інформаційних технологій та Інтернету «новій економіці» охоплює цифровий бізнес, електронну комерцію, штучний інтелект, блокчейн та інші цифрові інновації<sup>10</sup>. 6) В основі «нової економіки» спрямованість на зменшення впливу економіки на навколишнє середовище та ефективне використання відновлюваних ресурсів. 7) «Нова економіка» розглядає питання рівномірного розподілу доходів та пропонує інноваційні моделі споживання, такі як колективне володіння і обслуговування. Ця концепція виникла як відповідь на зміни у сучасному світі і прагне створити більш сталу, інноваційну та відповідальну економіку. 8) Розвиток Інтернету та інших інформаційних технологій дозволили новим компаніям розширювати свої бізнеси та конкурувати на глобальному рівні та сприяли подальшому розвитку «нової економіки»<sup>11</sup>. 9) Поширення технологічних стартапів, особливо у сфері електронної комерції, а також інтернет-компаній виступає як чинник підвищення ефективності та конкурентоспроможності «нової економіки»<sup>12</sup>; 10) Розширення міжнародних ринків і можливостей для глобальної торгівлі завдяки інтернету та ефективності глобальних логістичних мереж підкреслює подальше впровадження різних напрямів «нової економіки»<sup>13</sup>. 11) Зростання інформаційних технологій для автоматизації бізнес-процесів і підвищення продуктивності праці впливає на розвиток «нової економіки». 12) Нові моделі бізнесу привели до зміни традиційних бізнес-моделей через появу нових можливостей, таких як реклама в Інтернеті, фріланс та ділові платформи. 13) Великий обсяг даних (Big Data) сприяв збільшенню обсягів даних, їх збереженню та обробки для прийняття бізнес-рішень, що є основою експоненційного роз-

10 Метеленко В.Г., Воронкова В.Г., Нікітенко В.О. Сіліна І.В. Становлення і розвиток smart-економіки та її модифікацій в умовах цифрового розвитку. "Vectors of the development of science and education in the modern world" / Compiled by V. Shpak; Chairman of the Editorial Board S. Tabachnikov. Sherman Oaks, California : GS Publishing Services, 2023. С.79-95.

11 Воронкова В.Г., Заїка О.В. Концепція електронного управління та електронної демократії в епоху цифрового розвитку. "Vectors of the development of science and education in the modern world" / Compiled by V. Shpak; Chairman of the Editorial Board S. Tabachnikov. Sherman Oaks, California : GS Publishing Services, 2023. С.287-307.

12 Бурашнікова О.С. Міжнародний досвід побудови цифрових та інтелектуальних податкових сервісів та систем "Vectors of the development of science and education in the modern world" / Compiled by V. Shpak; Chairman of the Editorial Board S. Tabachnikov. Sherman Oaks, California : GS Publishing Services, 2023. С. 46-66.

13 Ibid.

витку «нової економіки». 14) Постійні дискусії про регулювання Інтернету та захист приватності в епоху цифрової економіки впливають на становлення «нової економіки»<sup>14</sup>.

«Нова економіка» продовжує впливати на сучасні технологічні і бізнес-процеси. Це стосується революції інформаційних технологій, очолюваної високотехнологічними галузями, у контексті економічної глобалізації, яка має характеристики низького рівня безробіття, низької інфляції, низького бюджетного дефіциту та високих темпів зростання. У широкому сенсі «нова економіка» відноситься до хвилі економічного процвітання з високими темпами зростання і низьким рівнем безробіття, що відбулася у світовій економіці з початку 1990-х років до 2001 року. Саме у цей час світ вступив у новий період економічного розвитку, який очолювала інформаційна індустрія, новий виток науково-технічної революції та промислової трансформації, та які створили історичні можливості, породжуючи нові технології, нові бізнес-формати, такі як інтелектуальне виробництво, Інтернет. +, економіка спільного споживання, яка містить величезний потенціал<sup>15</sup>.

Загальнотеоретичні дослідження вважають «нову економіку» новою історичною віхою та порівнюють зі «старою економікою». Під «старою економікою» розуміються традиційні галузі та форми продукції, тоді як «нова економіка» представлена Інтернетом, «економікою знань» та високою економікою, що включає нові галузі промисловості, нові технології, нові продукти та нові бізнес-моделі, орієнтовані на задоволення потреб споживачів. По суті, поява «нової економіки» пов'язана з розвитком революції інформаційних технологій<sup>16</sup>. Це безпрецедентна технологічна та інноваційна економіка в історії економічного розвитку людства. Ґрунтуючись на наведеному вище аналізі, ми ділимо «нову економіку» на чотири конкретні форми, а саме: 1) цифрову економіку; 2) розумну економіку; 3) економіку спільного використання; 4) економіку вражень. У теоретичних колах зазвичай вважають, що цифрова економіка означає повну трансформацію матеріалізованих продуктів на дематеріалізовані продукти. З економічної точки зору граничний продукт цього виду

14 Фурсін О.О. Територіальне управління та місцеве самоврядування: проблеми, виміри, перспективи. Vectors of the development of science and education in the modern world : collective monograph / Compiled by V. Shpak; Chairman of the Editorial Board S. Tabachnikov. Sherman Oaks, California : GS Publishing Services, 2023. С.308-323.

15 Воронкова, Валентина, Кивлюк, Ольга, & Андриякайтене, Регина. Еволюція від активного відповідального громадянства до цифрового в контексті критичного мислення: досвід країн ЄС. Humanities studies: Collection of Scientific Papers / Ed. V. Voronkova. Zaporizhzhia : Publishinghouse "Helvetica", 2023. 14 (91). P.23–34

16 Cherep, Alla, Voronkova, Valentyna, Cherep, Oleksandr, & Kaliuzhna, Iuliia. A humanistic and cross-cultural approach to organization management as a factor of people's democracy. Humanities studies: Collection of Scientific Papers / Ed. V. Voronkova. Zaporizhzhia : Publishing house "Helvetica", 2023. 14 (91). P. 184–195.

матеріального виробництва, по суті, дорівнює нулю, і це те, що ми називаємо підйомом цифрової економіки, що означає прихід «суспільства з нульовими граничними витратами», є «новою економікою». Сюди входять телефонна, факсимільна, комп'ютерна, фото- та інші галузі, які відносяться до сфери типової цифрової економіки. Крім того, технологія «блокчейн» тощо також підпадає під сферу цифрової економіки<sup>17</sup>.

Розумна економіка належить до продуктів, які можуть бути повністю дематеріалізовані і мають бути повністю перетворені на розумні продукти. Ця економічна форма насправді є трансформацією традиційних галузей, включаючи «розумні» автомобілі, «розумні» пристрої, «розумні» двигуни і т. д.

Економіка спільного споживання заснована на новій економічній моделі прав власності та користування, тобто бізнес-моделі, яка їх використовує. В даний час найпопулярнішою економічною моделлю спільного використання є модель «спільного таксі», яка включає нові бізнес-моделі і промислові форми, такі як загальні автомобілі і загальні акумулятори<sup>18</sup>.

Економіка вражень означає, що процес виробництва та споживання повністю інтегровані. Ця економічна модель приділяє більше уваги унікальним психологічним та духовним почуттям споживачів, включаючи досвід сільського господарства, промисловості та інші пов'язані економічні форми<sup>19</sup>.

Блокчейн використовується як важливий прорив до інновацій основних цифрових технологій, збільшення інвестицій, зосередження уваги на завоюванні низки ключових технологій та прискорення просування технологій блокчейну та промислових інновацій. «Нова економіка», представлена цифровою економікою, забезпечує постійний потік ендогенної сили для економіки, щоб рухатися до високоякісного цифрового піднесення.

З глобальної точки зору, розвиток «нової економіки» знаходиться на підйомі. Серед чотирьох основних форм «нової економіки» цифрова економіка є найбільшою за масштабами і набуває все більшого значення у моделі промислового розвитку. Глобальна «нова економіка» сформувала нові економічні центри і нові економічно активні території, головним чином США, Німеччина, Ізраїль, Сінгапур, Китай та ін. економіки із «оригіналь-

17 Metelenko, Natalya, Vasylychuk, Gennadiy, Kaganov, Yuriy, Nikitenko, Vitalina, Voronkova, Valentyna. Digital cultural development under new threats and challenges. Humanities studies: Collection of Scientific Papers / Ed. V. Voronkova. Zaporizhzhia : Publishing house "Helvetica", 2023. 15 (92). P. 33–43.

18 Воронкова Валентина, Васильчук Геннадій, Каганов Юрій, Нікітенко Віталіна, Метеленко Наталя. Розробка моделі цифрової освіти у контексті європейської програми DigiComp 2.0. Humanities studies: Collection of Scientific Papers / Ed. V. Voronkova. Zaporizhzhia : Publishinghouse "Helvetica", 2023. 15 (92). P.101–111.

19 Voronkova Valentyna, Puchenko, Oleg. Philosophy of the geopolitical reformation of the world in the context of modern challenges of globalization. Humanities studies : Collection of Scientific Papers. Zaporizhzhia : Zaporizhzhia National University. 2021. 8 (85). P. 8–19.

ними галузями». У новій економічній системі домінують такі оригінальні галузі, як Інтернет, біотехнології та штучний інтелект, які формують нову модель економічного розвитку світових винаходів<sup>20</sup>.

Так, Німеччина фокусується на розумному виробництві для сприяння новому економічному розвитку, яка націлена на те, щоб комплексно впроваджувати «Індустрію 4.0» та «цифрову стратегію 2025», прагне побудувати глобальний інтелектуальний виробничий інноваційний центр, у результаті чого виступила лідером європейської цифрової економіки. Промислові роботи, транспортні засоби на новій енергії та інші галузі займають лідируючі позиції у світі<sup>21</sup>.

Ізраїль сприяв розвитку «нової економіки» головним чином за допомогою інновацій та підприємництва. Спираючись на глобальні відкриті інновації, Ізраїль лідував у світі у галузі високотехнологічних інновацій та інновацій у галузі застосування технологій. Це всесвітньо визнана «підприємницька нація», яка посідала перше місце у світі за кількістю створених компаній на душу населення<sup>22</sup>.

«Нова економіка» в останні роки вступила у стадію швидкого розвитку у Китаї. «Чотири нові винаходи»: високошвидкісна залізниця, Alipay, велосипеди для спільного користування та онлайн-купівлі стали провідними глобальними технологічними змінами. В даний час розвивається «нова економіка», орієнтуючись на підприємництво, інтегруючи глобальні передові інноваційні ресурси, сформувавши першокласну екосистему з підприємництвом як ядром та економічним циклом від підприємництва до інновацій.

Термін «нова економіка» використовувався для позначення недавнього стану економіки США: довгострокове високе зростання, низька інфляція та низький рівень безробіття, заснований на технологічному прогресі та глобалізації. З різким зростанням «інтернет-акцій», вчені у США назвали «індустрію нових технологій» або «технологічний сектор», представлений інформаційною та мережевою індустрією, «новою економікою», а «традиційні галузі» називаються «старою економікою»<sup>23</sup>.

20 Voronkova, Valentyna, Oleg Puchenko, Marina Azhazha. Gglobalization and global governance in the fourth industrial revolution (Industry 4.0). Humanities studies : Collection of Scientific Papers. Zaporizhzhia : Zaporizhzhia National University. 2020. Issue 4 (81). P. 182–200.

21 Nikitenko, V., Voronkova, V., & Kaganov, Y. The concept of developing a “blue economy. As a basis for sustainable development. Baltic Journal of Economic Studies. 2022. 8(5). 139–145.

22 Cherep Alla, Regina Andriukaitiene, Valentyna Voronkova, Oleksenko Roman. Formation of the concept of digital economy and digital management in the condition of new technological breaks. Humanities Bulletin of Zaporizhzhie State Engineering Academy: Proceedings Scientific publications. Zaporizhzhia: EPD of ZSEA, 2019. Issue 77. P. 222–236.

23 Cherep Alla, Voronkova Valentyna, Muts Luai Faisal, Fursin Alexander. Information and innovation technologies as a factor of improving the efficiency of digital economy and business in the globalization 4.0. Humanities studies : зб. наук. пр. / Запоріз. нац. ун-т. Запоріжжя: ЗНУ, 2019. Issue 1(78). P. 170–181.

Таким чином, «нова економіка» – це, головним чином, концепція, заснована на економіках розвинутих країн, представлених економікою США, типом сталого високого зростання, низькою інфляцією, швидким технологічним прогресом, з високою економічною ефективністю та глобальним розподілом ресурсів. Хоча «нова економіка» вважається абсолютно новою концепцією, заснованою на економічному розвитку Сполучених Штатів за останнє десятиліття, вона спирається на глобальну інформатизацію, викликану технологічною революцією в інформаційній сфері. Вплив глобальної економічної інтеграції з дедалі більш ослабленими економічними кордонами давно вийшов за межі Сполучених Штатів. Тому «нова економіка» розвивається основним напрямом глобальної економіки.

На відміну від будь-якої попередньої технологічної революції, революція інформаційних технологій не змінює способів використання людьми природних ресурсів. Хоча його вплив неминуче призвів до збільшення використання людиною природних ресурсів, «нова економіка» досягається за рахунок зміни способу передачі та зберігання людської інформації<sup>24</sup>. Довгий час під прикриттям низької продуктивності праці ігнорувався обмежувальний вплив інформації на економічну діяльність людини. Революція інформаційних технологій сьогодні має далекосяжні та значні наслідки. Швидкий розвиток інформаційних технологій є не тільки революцією у способах передачі та зберігання людської інформації, а й висуває інноваційні вимоги до економічної та соціальної організації людини<sup>25</sup>. Суть «нової економіки» – це інформатизація та глобалізація. Реальним середовищем, що сприяє виникненню «нової економіки», є глобальна економічна інтеграція. Розвиток революції інформаційних технологій та «нової економіки» неминуче призведуть до прискорення процесу глобальної інтеграції. «Нова економіка» – це технологічна та інноваційна економіка, безпрецедентна в історії економічного розвитку людства<sup>26</sup>.

Людство в умовах глобалізації і цифровізації знаходиться на межі зміни століття, тому стара економіка в кінцевому підсумку буде замінена «новою економікою», яка підходить для потреб нової епохи. Отже, якими є конкретні відмінності між тим, що ми називаємо старою та «новою економікою»? Очевидно, що найголовніша відмінність між ними поля-

24 Voronkova Valentina. The Formation of the Concept of Noosphere Development of Modern Society in the Conditions of Information Society. / «Philosophy and Cosmology», Vol. 16. Kyiv: ISPC, 2016. P. 179–191.

25 Череп А.В. Практичний іноземний досвід медичного страхування. Сталий розвиток економіки. 2013. Випуск 2. С. 17–23.

26 Воронкова В.Г. Общество риска как следствие кризиса современной цивилизации в глобальном измерении. Гуманитарний вісник Запорізької державної інженерної академії. 2014. Випуск 58. С. 13–24.

гає у тому, що стара економіка, заснована на виробництві, характеризується стандартизацією, масштабом, моделюванням, ефективністю та ієрархією, тоді як «нова економіка» заснована на інформаційних технологіях. Насамперед переслідується диференціація, персоналізація, мережа і швидкість. Стара економіка покладається на продукти для організації та розвитку, фокусується на прямих угодах, фокусується на рівні бізнесу, інтересах акціонерів, використовує маркетинг і рекламу для створення брендів<sup>27</sup>.

Високоєфективним прикладом розвитку «нової економіки» є Китай, який використовує «Чотири нових концепцій» як орієнтир для розвитку «нової економіки». Так, Шанхай першим у країні запропонував «чотири нові» економічні концепції нових технологій, нових бізнес-форматів, нових моделей та нових галузей, взявши за основу сприяння інтеграції науки, техніки та економіки як відправної точки для створення технологічних інновацій з глобальним впливом<sup>28</sup>.

Шеньчжень розвиває «нову економіку», на чолі якої стоїть індустрія електронної інформації. Використовуються проривні технології для розвитку провідних галузей, створення кращої, найповнішої та найповнішої екосистеми електронної інформаційної індустрії світового рівня, а також прискорення будівництва нової економічної системи. Ханчжоу бере «Інтернет +» як лідер у розвитку «нової економіки». Дотримуючись напряму «Інтернет + Центр інновацій та підприємництва», Китай будує нову економічну екологію за допомогою «п'ятиланцюгової інтеграції» 1) промисловості; 2) інвестицій; 3) інновацій; 4) талантів; 5) послуг, формуючи тим самим екосистему інновацій та підприємництва.

В даний час, коли шість пілотних провінцій та міст отримали нагороду «Національна пілотна зона інновацій та розвитку цифрової економіки», «нова економіка» Китаю відкриє нові серйозні можливості для розвитку<sup>29</sup>. Можна виділити основні стратегії сприяння якісному розвитку. В даний час знижувальний тиск на економіку Китаю, як і раніше, великий, традиційна модель зростання нестійка, існує гостра необхідність знайти нові джерела енергії. Світове економічне зростання все більше спирається на нові технології та нові формати бізнесу, які представлені інформаційними технологіями та

27 Череп А.В., Васильєва С.І. Розвиток інноваційної діяльності в Україні в сучасних умовах. Ефективна економіка: Національна академія наук України, Інститут економіки природокористування та сталого розвитку. 2010. Вип. 2. С. 17–26.

28 Череп А.В. Управління витратами суб'єктів господарювання. Ч. 1: монографія. 2007. С. 27–57.

29 Нікітенко В.О. Соціальне проектування у публічному управлінні. Humanities studies: Collection of Scientific Papers / Ed.V. Voronkova. Zaporizhzhia : Publishinghouse "Helvetica", 2023. 16 (9). P. 174–182.

Інтернетом. Енергійний розвиток «нової економіки» забезпечує міцну основу та гарантії якісного розвитку Китаю<sup>30</sup>.

По-перше, Китай енергійно підтримує промисловий розвиток різних форм «нової економіки». В даний час одна за одною виникають нові економічні моделі, і робиться все для того, щоб вони розвивалися та зростали. Китай ефективно інтегрує інноваційні ресурси університетів, науково-дослідних інститутів та підприємств, зосереджується на основних загальних потребах та ключових потребах у галузі «нової економіки», здійснює спільні інновації між промисловістю, університетами та дослідженнями у промисловому Інтернеті та сприяє індустріалізації результатів технологічних інновацій великих даних, хмарних обчислень тощо. Активно розвиває «Інтернет + Виробництво» та надає ключову підтримку підприємствам у галузі виробництва та інтернет-інтеграції, промислового Інтернету, індустрії великих даних та проєктів у галузі програмного забезпечення<sup>31</sup>.

По-друге, у Китаї посилюється розвиток ринкових суб'єктів «нової економіки». Розвиток галузей «нової економіки» невіддільний від розвитку ринкових суб'єктів. Завдяки прискореній інтеграції передових інформаційних технологій, таких як хмарні обчислення та великі дані з різними галузями, швидкий розвиток нових форм бізнесу, таких як онлайн-медицина, дистанційна освіта, онлайн-банкінг, а також операції з цінними паперами та страхуванням, призвели до постійного зростання «нових економік»<sup>32</sup>, як-от індустрія інформаційних послуг і різні суб'єкти ринку, що розвиваються прискореними темпами. Для розвитку «нової економіки» розвиток ринкових суб'єктів має бути основним пріоритетом, для чого залучаються інвестиції, стимулюється інтерес до підприємництва «нової економіки»<sup>33</sup>.

По-третє, Китай енергійно сприяє створенню платформ «нової економіки». Суб'єкти ринку «нової економіки» часто не мають великих основних фондів і зазвичай використовують Інтернет як основний фактор виробництва. Він може підтримати різні підприємства та підприємців в

30 Череп, Алла, Воронкова, Валентина, Череп, Олександр, Калюжна Юлія, Андрюкайтене Регіна. Формування гуманістичної візії Digital-HRM в організації в умовах INDUSTRY 4.0. Humanities studies: Collection of Scientific Papers / Ed.V. Voronkova. Zaporizhzhia : Publishinghouse "Helvetica", 2023. 16 (93). P. 190–200.

31 Воронкова Валентина, Васильчук Геннадій, Каганов Юрій, Нікітенко Віталіна, Метеленко Наталя. Розробка моделі цифрової освіти у контексті європейської програми DigiComp 2.0. Humanities studies: Collection of Scientific Papers / Ed.V. Voronkova. Zaporizhzhia : Publishinghouse "Helvetica", 2023. 15 (92). P. 101–111.

32 Алла Череп, Валентина Воронкова, Регіна Андрюкайтене, Максим Денисенко. Соціально-економічна безпека у контексті міжнародного економічного клімату задля забезпечення конкурентоспроможності економіки. Acta Academia Beregsasiensis. Economics. Вип. 3(2023). Volum 3(2023). С. 172–179.

33 Кивлюк О.П., Воронкова В.Г., Нікітенко В.О. Цифрові права людини як вираження цифрових атрибутів: соціально-філософське обґрунтування. Освітній дискурс: збірник наукових праць / голов. ред. О.П.Кивлюк. Київ : ТОВ «Науково-інформаційне агентство «Наука-технології-інформація». 2023. Випуск 44 (4-6). С. 7–22.

активному розвитку нових форм і моделей бізнесу, таких як платформенна економіка та економіка спільного використання, заснована на платформі промислового Інтернету (хмари), з використанням нових технологій, таких як великі дані, Інтернет речей, штучний інтелект та блокчейн. Заохочує лідерів галузі та ключові підприємства, відкриваючи різні ресурси на базі інтернет-платформ та надає населенню інноваційні та підприємницькі послуги, покращує платформу корпоративної інформації. Підтримує різні населені пункти у створенні та вдосконаленні платформ державних послуг, надає підприємствам консультації щодо планування, розробки програм, нагляду та навчання, а також надає потужну підтримку платформ для розвитку «нової економіки»<sup>34</sup>.

По-четверте, у Китаї робиться все для того, щоб створити хорошу промислову екологію для «нової економіки». Хороша промисловість має складатися з хорошої промислової екології. Для цього слід заохочується створення парків, характерних для цифрової економіки, розвивються високотехнологічні галузі, такі як виробництво високоякісного інтелектуального обладнання, обладнання для інформаційних мереж, а також послуги великих даних та інтернет-фінанси. Підтримуються існуючі вигідні промислові кластери для вивчення політики та заходів, які адаптуються до характеристик цифрової економіки та створюються умови для цифрової економічної екосистеми<sup>35</sup>.

Таким чином, формування «нової економіки» розпочинається з того, щоб заохочувати ключові підприємства до розширення виробничих ланцюжків та промислової агломерації, активно впроваджувати підтримуючі промислові підприємства та створювати вигідні виробничі ланцюжки. Платформні підприємства, які підтримують галузь «нової економіки», широко залучають сторонніх розробників додатків, удосконалюючи функції та дані платформи, надаючи середовища та інструменти розробки, створюючи позитивну інтерактивну екосистему для розробки та їх застосування. Активно розвиваються та просуваються промислові дослідження та розробки, управління операціями, маркетингові послуги та інші прикладні рішення<sup>36</sup>.

34 Метеленко Наталя, Нікітенко, Віталіна, Васильчук, Геннадій, Каганов, Юрій, & Воронкова, Валентина. Цифрова трансформація освіти як тенденція розвитку освітніх реформ та процес соціальних і культурних змін. Humanities studies: Collection of Scientific Papers / Ed.V. Voronkova. Zaporizhzhia : Publishinghouse "Helvetica", 2023. 16 (93). P. 122–134.

35 Nikitenko V.O. Problem field of the geokul' turnogo phenomenon: scientific approaches. Gileâ (Research Bulletin): Col. Sciences. Ave: publishing SCIENCE LLC NVP. 2013. Том 71. С. 500–504.

36 Formation and development of smart society as high-minded, high-tech and high-intelligent community; Andriukaitiene Regina, Voronkova V.H., Kyvliuk, O.P., Nikitenko V.A. Humanities Bulletin of Zaporizhzhie State Engineering Academy. 2017. Том 71. С. 17–25.

По-п'яте, для упровадження «нової економіки» необхідно покращити інфраструктуру «нової економіки». Розвиток «нової економіки» дедалі більше спирається застосування нових технологій, представлених інформаційними технологіями та Інтернетом. Цифрові технології мають підтримати будівництво центрів хмарних обчислень, суперкомп'ютерних центрів, центрів обробки даних, центрів аварійного відновлення тощо у районах, де дозволяють умови. Тому необхідно прискорити темпи будівництва мережі 5G, відкрити громадські ресурси, такі як вуличні ліхтарі, стовпи спостереження та офісні будівлі державних установ, щоб забезпечити базову підтримку мережі 5G, а відділ електроживлення надає зручну програму для живлення базової станції 5G та процес її удосконалення.<sup>37</sup>

Головне завдання упровадження «нової економіки» – спрямовувати соціальний капітал на участь у будівництві мереж 5G у громадських місцях, зміцнювати будівництво системних об'єктів, таких як моніторинг та раннє попередження, ситуаційна поінформованість про інциденти мережевої безпеки, всебічно покращувати можливості безпеки. Крім того, слід також зосередитися на спільному будівництві, спільному управлінні та спільному використанні, а також створити новий механізм для обговорення правил, розподілу вигод та внутрішнього захисту прав та інтересів за участю державних органів, нових економічних підприємств, галузевих організацій, практиків та груп споживачів щоб сформувати механізм, що сприяє високоякісному економічному розвитку<sup>38</sup>.

«Нова економіка» також демонструє свій розвиток в Азії. Хоча два-три роки тому в різних країнах та регіонах Східної та Південно-Східної Азії панувала фінансова криза, країни цього регіону вийшли з неї. І уряд, і приватний сектор сповнені оптимістичних сподівань на «нову економіку». Після більш ніж двох років кризи менеджери та особи, які приймають рішення у великих компаніях, з нетерпінням чекали на величезні доходи, які принесе поширення інформаційних технологій, розвиток Інтернету та глобалізованої ділової практики<sup>39</sup>.

Найбільш актуальним напрямом розвитку «нової економіки» є розвиток тріади ПК, смартфонів та електронної комерції, а також той

37 Valentina Voronkova, Alla Cherep, Vitalina Nikitenko, Regina Andriukaitiene. Conceptualization of digital reality experience in conditions of stochastic insurance: nonlinear methodology. Humanities studies. 2019. Випуск 2 (79). С. 182–195.

38 Максименюк М.Ю., Нікітенко В.О. Формування парадигми інформаційно-комунікативного суспільства як різновиду складної соціальної системи і взаємодії. Гуманітарний вісник Запорізької державної інженерної академії. 2016. Вип. 66. С. 266–278.

39 Voronkova Valentyna H., Nikitenko Vitalina A., Teslenko Tatyana V., Bilohur Vlada E. Impact of the worldwide trends on the development of the digital economy. Amazonia Investiga. 2020. Volume 9. Issue 32. P. 81–90.

величезний вплив, який вплине на продуктивність та споживання у регіоні. Ніхто б не подумав, що економіки цих країн можуть бути перетворені відразу, але Азія також користується перевагою тих, хто запізнився, тобто їй потрібно тільки впровадити нові економічні моделі зі США, які й довели свою ефективність, тим самим значно просуваючи сталий розвиток економіки<sup>40</sup>. Хоча нова економіка також фокусується на рівні операційної ефективності, вона підтримується та розвивається сильною клієнтською базою. «Нова економіка» приділяє більше уваги життєвій цінності клієнтів та інтересам акціонерів, фокусується на маркетингу, орієнтованому людей, створює бренди за допомогою практичних дій. Тому необхідно прагнути підтримувати та розвивати ресурси клієнтів. «Нова економіка» вимагає від компаній наявності стандартів задоволеності та утримання клієнтів і водночас завжди має можливість виконувати обіцянки, які вона дає клієнтам<sup>41</sup>.

Розвиток «нової економіки» в країнах Азійського регіону є важливим глобальним трендом, оскільки Азія стає все більшим гравцем у світовій економіці. Цей термін відноситься до економічного розвитку, який акцентує увагу на інноваціях, сталому розвитку, зеленій технології та підвищенні якості життя населення. Багато країн Азії ставлять перед собою завдання зменшити залежність від вугільних пальників та інших забруднюючих джерел енергії. Вони інвестують у відновлювану енергетику, таку як сонячні та вітрові електростанції, для зменшення викидів парникових газів та покращення якості навколишнього середовища. Багато країн Азії активно розвивають власні інноваційні та технологічні сектори. Наприклад, Китай виводить на ринок передові технології у сферах штучного інтелекту, кібербезпеки та електромобілів.

Японія відома своєю робототехнікою, а Індія розвиває сектор інформаційних технологій. Зростаюча середньостатистична доходність в Азії стимулює попит на товари та послуги нової економіки.

Країни, такі як Китай та Індія, мають великі ринки споживачів, що привертає увагу міжнародних компаній<sup>42</sup>.

40 Oksana Buhaychuk, Vitalina Nikitenko, Valentyna Voronkova, Regina Andriukaitiene, & Myroslava Malysh. Interaction of the digital person and society in the context of the philosophy of politics. *Cuestiones políticas* Vol. 40. № 72 (2022). P. 558–572.

41 Нікітенко В.О. Загальнолюдські цінності як геоцінності планетарного масштабу: антропологічні виміри. Гуманітарний вісник Запорізької державної інженерної академії. 2014. Вип. 55. С. 131–138.

42 Nikitenko, Vitalina A., Voronkova, Valentyna H., Andriukaitiene, Regina, Oleksenko Roman I. The crisis of the meta-physical foundations of human existence as a global problem of post-modernity and the ways of managerial solutions *Propósitos y Representaciones* Jan. 2021, Vol. 9, SPE (1), e928 ISSN 2307-7999 Special Number: Educational practices and teacher training e-ISSN 2310-4635

Багато країн Азії прагнуть покращити стале виробництво та управління відходами, вони впроваджують більше екологічних практик у виробництві та підтримують циркулярну економіку.

Країни, такі як Китай та Японія, відомі своєю активною електронною комерцією. Це допомагає розвивати цифрові платформи та забезпечує зручний доступ до товарів та послуг для споживачів.

Країни Азії інвестують у зелену інфраструктуру, таку як ефективний громадський транспорт, велосипедні доріжки та великі парки для зменшення заторів та покращення якості життя містян. Велика увага приділяється освіті та розвитку інноваційних центрів. Університети та наукові лабораторії стимулюють дослідження та розробку нових технологій. Країни Азії активно співпрацюють з іншими країнами та міжнародними організаціями для вирішення глобальних проблем, таких як зміна клімату та забезпечення сталого розвитку. Загалом, розвиток нової економіки в Азії є складним та різноманітним процесом, який відбувається різними темпами у різних країнах. Але цей розвиток має великий потенціал для сталого зростання та покращення якості життя в регіоні<sup>43</sup>.

Цифрова трансформація є головним трендом підйому країн Азійського регіону. Розширена цифрова трансформація є ключовим аспектом нової економіки в Азії. Країни активно розвивають цифрову інфраструктуру, включаючи широкополосний інтернет, цифрові платформи та електронні послуги. Це створює нові можливості для бізнесу та розвитку електронної торгівлі. Регіон Азії також використовує інновації у фінансовому секторі, включаючи розробку криптовалют, блокчейн-технологій та фінтех-рішень<sup>44</sup>. Це сприяє покращенню доступу до фінансових послуг і підтримує економічний розвиток.

Велика кількість інвестицій відбувається у стартапи та підприємництво, сприяє розвитку інноваційних ідей та нових бізнес-моделей. Регіон Азії стає привабливим місцем для стартапів у багатьох галузях, включаючи технології, біотехнології та інші сектори. Країни Азії активно співпрацюють з міжнародними партнерами для обміну знаннями, технологіями та інвестиціями. Така співпраця допомагає країнам розвивати свої галузі та підтримувати стале економічне зростання<sup>45</sup>.

43 Mariola Dzwigol-Barosz, Mykola Rohoza, Daliana Pashko, Natalya Metelenko, Daria Loiko. Assessment of international competitiveness of entrepreneurship in hospitality business in globalization processes. 2019. Journal of Entrepreneurship Education. Том 22. С. 1–7.

44 Диверсифікація європейського сільського туризму через збалансованість та креативність : навчально-практичний посібник / за ред. А. В. Череп, Н. С. Венгерської. Запоріжжя : Видавничий дім «Гельветика». 2022. 272 с.

45 Метеленко Н.Г. Економіка підприємства: основи теорії та практики: Навч. Посібник. Донецьк: Юго-Восток. 2008. С. 174–185..

Багато міст в Азії активно впроваджують концепцію «смарт-міст», що передбачає використання інформаційних технологій для покращення якості життя громадян. Це включає в себе розвиток системи громадського транспорту, управління відходами та електронне управління містом. Розвиток сфери охорони здоров'я та медичних інновацій є важливим аспектом «нової економіки» в Азії. Країни інвестують у розробку нових методів лікування, медичних технологій та покращення систем охорони здоров'я. Розширення глобальної торгівлі та інфраструктури, такі як порти, аеропорти та залізничні мережі, сприяє розвитку економіки в Азії. Багато країн працюють над розвитком міжнародних транспортних маршрутів та торгових зон. Загалом, розвиток «нової економіки» в Азійському регіоні відбувається у різних напрямках, але загальна тенденція полягає в покращенні якості життя, зменшенні впливу на навколишнє середовище та стимулюванні інновацій та технологічного розвитку. Це робить Азію одним із важливих драйверів світової економіки та інновацій<sup>46</sup>. Які регіони розвивають концепцію «нової економіки» і

Концепція «нової економіки» є загальною ідеєю, яка спрямована на те, щоб розвинути економіку в напрямку інновацій, нових технологій, сталого розвитку та підвищення продуктивності. Ця концепція може бути активно розвивана в різних регіонах світу, і багато країн і міст активно працюють над її впровадженням. Можемо виділити:

1. Силіконову долину (США) у Каліфорнії, яка вважається одним з центрів інновацій та технологічного розвитку, відома своїми технологічними гігантами, такими як Google, Apple, Facebook і багатьма іншими.
2. Місто Шензень в Китаї виріс з невеликого рибальського села в один з найбільших технологічних центрів світу. Воно відоме своїми великими технологічними компаніями, такими як Huawei і Tencent.
3. Ізраїль, який відомий своєю інноваційною галуззю, особливо в областях кібербезпеки, біотехнологій і штучного інтелекту.
4. Стокгольм (Швеція) є одним із лідерів у галузі стартапів та інновацій в Європі, і в ньому зосереджено багато успішних технологічних компаній.

<sup>46</sup> Череп А.В., Воронкова В.Г., Череп О.Г., Нікітенко В.О. Експоненційні технології як економічний ресурс концепції цифрової економіки. "Innovative resources of modern science": collective monograph / Compiled by V. Shpak; Chairman of the Editorial Board S. Tabachnikov. Sherman Oaks, California : GS Publishing Services, 2022. Р. 48–58

5. Естонія вивчається як приклад країни, яка активно розвиває інноваційні технології в усіх сферах життя, включаючи електронну урядову систему та цифровий ідентифікатор громадянина.

Ці регіони і країни вирізняються своєю спроможністю створювати і впроваджувати інноваційні технології та методи в економіку, що сприяє розвитку «нової економіки»<sup>47</sup>. Розвиток цих концепцій може відбуватися в інших регіонах світу, в залежності від їхніх можливостей і стратегій розвитку згідно з наступними напрямками<sup>48</sup>.

1. Регіони можуть залучати інвестиції у стартапи, дослідження та розвиток нових технологій. Це допоможе створити інноваційне середовище та сприяти росту нових галузей економіки.
2. Забезпечення високошвидкісного інтернету та інфраструктури для технологічних підприємств є важливим кроком для підтримки «нової економіки».
3. Розвиток освіти в областях, які стосуються нових технологій, штучного інтелекту та цифрової грамотності, допомагає підготувати кадри для сучасного ринку праці.
4. Підтримка стартапів через програми інкубації, інвестиційні фонди і політику сприяння підприємництву допомагає новим ідеям здійснити перший крок до ринку.
5. Регіони можуть розробляти політику, що сприяє інноваціям, включаючи податкові стимули для досліджень та розвитку, спрощення реєстрації бізнесу та легалізацію нових технологій.
6. Співпраця з великими технологічними компаніями та дослідницькими установами може сприяти обміну знаннями та розвитку нових інновацій.
7. Залучення громадян до розвитку «нової економіки» може включати в себе збільшення доступності відкритих даних, громадські консультації та інші ініціативи для залучення громадян до розвитку інновацій. Ці заходи можуть допомогти регіонам продовжувати розвивати концепцію «нової економіки» і змінювати економічний ландшафт на користь інновацій, сталого розвитку та високої продуктивності, зеленої економіки та зеленого булівництва<sup>49</sup>.

DOI: 10.51587/9798-9866-95983-2023-015-79-94

<sup>47</sup> Тепскотт Дон, Тепскотт Алекс. Блокчейн революція. Львів : Літопис, 2019. 492 с.

<sup>48</sup> Стадвелл Джо. Чому Азії вдалося. Успіхи і невдачі найдинамічнішого регіону світу / пер. з англ. Олександра Цехановська. Київ : Наш формат, 2017. 448 с.

<sup>49</sup> Тегмарк Макс. Життя 3.0 Доба штучного інтелекту/ пер. з англ. Зорина Корабліна. Київ : Наш формат, 2019. 432 с.